Algemene Beschouwingen Almelo Centraal – juli 2023

Wat voor gemeente willen we zijn?

Wat voor gemeente willen we zijn? Volgens de Perspectiefnota moeten we deze vraag stellen als we nadenken over manieren waarop we de meerjarenbegroting sluitend kunnen houden. Het is een goede vraag. We moeten hem ook los van begrotingsvragen blijven stellen. Aan onszelf en aan elkaar.
Wat voor gemeente wil het college zelf zijn? De Perspectiefnota zou daar antwoord op moeten kunnen geven.

Om te beginnen: Almelo Centraal ziet in de Perspectiefnota en de bijbehorende programmaplannen best veel goede dingen staan. Qua analyse en plannen op papier ziet het er best goed uit. Bijvoorbeeld in de programmaplannen Sociaal en vitaal en Klimaat en milieu en in het Plan Leefbare Wijken en Dorpen zien we onderdelen waar we van harte mee kunnen instemmen.
Maar we zien ook een gemeente die ons minder bevalt.

XL Businesspark 2 en bedrijven

Zo zien we een college dat doet alsof XL Businesspark 2 al rond is. Dit klopt absoluut niet met de feiten. Voorlopig is XL 2 nog steeds een wensdroom van het college. Een droom die volgens meerdere rapporten en analyses hoogstwaarschijnlijk zal uitlopen op een nachtmerrie. De kans is megagroot dat het terrein vol komt te staan met bedrijven die we niet willen. Bedrijven die geen toegevoegde waarde hebben voor Almelo en de regio. Bedrijven die het probleem van arbeidsmigratie nog veel verder zullen vergroten. Het college draait hier voortdurend omheen. Nu ook in de landelijke politiek en in het publieke debat arbeidsmigratie steeds meer ter discussie staat, kan het college het vraagstuk ten aanzien van XL2 niet lang meer blijven ontwijken.

Het college blijft intussen hameren op het ‘aantrekken van talent’ voor high tech-bedrijven, en hoe fantastisch het is als deze mensen in Almelo komen wonen in mooie nieuwe huizen. Een mooi verhaal. Alleen: waar dit talent vandaan zou moeten komen is nog steeds een groot raadsel. Volgens het Programmacontract Economie en Arbeidsmarkt is er een arbeidsmarkstrategie in de maak. We zijn benieuwd wat hier uitkomt, en ook welke scenario’s hierin worden meegenomen.

Het huidige Almelose college laat, niet alleen in de Perspectiefnota, een zeer meegaande houding zien ten aanzien van het bedrijfsleven, het aantrekken van meer bedrijven en het faciliteren van uitbreiding en groei van bedrijven. Steeds sterker roept dit de principiële vraag op tegen welke

maatschappelijke, financiële en landschappelijke prijs een gemeente, onze gemeente, zou moeten willen investeren om een beperkt aantal (commerciële) bedrijven ter wille te zijn. Welke belangen worden daar het meest bij gediend? Staan de belangen van onze eigen, lokale samenleving daar nog wel voorop? Hoe zien deze afwegingen eruit?

Circulaire economie

We zien ook een gemeente die nauwelijks iets doet aan het toewerken naar een circulaire economie. Uit de paar magere doelstellingen die worden benoemd, spreekt geen enkele ambitie of urgentie. Dat is vreemd, omdat gemeenten een belangrijke rol hebben in de – verplichte! – omvorming naar een circulaire economie. Niet alleen als inkoper en lokale 'aanjager' maar ook als vergunningverlener en opdrachtgever. Denk alleen al aan de grote ambities rondom stedelijke ontwikkeling - denk aan woningbouw, infrastructuur, bedrijfspanden – en je snapt dat Almelo hier heel snel stappen moet gaan zetten.
Het is zinvol om hierbij gebruik te maken van kennis en ervaringen in de regio en de provincie. Mogelijk kan Almelo zich ook optrekken aan de ambities van anderen. Eind 2023 moet er voor onze gemeente een concept-visiedocument liggen over circulaire economie. Laten we hopen dat we dan direct een enorme inhaalslag kunnen maken.

Groen en blauw

In de Perspectiefnota zien we een Almelo dat zich graag profileert als groene en blauwe stad. Maar bij een paar reclamewoorden houdt het ook wel zo'n beetje op. Voor blauw is nog heel klein beetje aandacht, in het kader van toerisme, maar voor groen is de aandacht nihil. Een verontrustende zaak. Het groen waar Almelo zo trots op is, is het vooral groen van de graaf. Verder is Almelo een stad met een groot aantal wijken met veel te veel 'grijs' en een ernstig versteende binnenstad. Almelo móét groener, met het oog op verblijfskwaliteit en klimaatbestendigheid. Toch gaat het in de plannen helemaal nergens over, bijvoorbeeld, het belang van meer bomen. Het woord 'bomen' komt in de Perspectiefnota precies nul keer voor, net als in het Programmaplan Klimaat en Milieu en het Plan Leefbare wijken en dorpen. (In het Programmaplan gaf 'boom' weliswaar één zoekresultaat, maar bleek het te gaan om een figuurlijk bedoelde 'hefboom'.)

Kunst en cultuur

Ook zien we een college dat zichzelf tegenspreekt. Zo hecht het college zeer grote waarde aan kunst en cultuur in het algemeen, vindt men het belangrijk dat sport, kunst en cultuur voor iedere inwoner van Almelo toegankelijk worden én wil het college meer inwoners aan het sporten krijgen.
Tegelijk benoemt het college precies die terreinen als zoekrichting voor bezuinigingen. Dit valt niet met elkaar te rijmen.

Overigens, dat het college zoveel waarde hecht aan kunst en cultuur, blijkt niet uit bijgevoegde plannen of ideeën. Die zijn er namelijk niet.
De raad wacht nog steeds op de plannen en de beleidsvisie die bij de begroting van 2023 zijn beloofd.

Gemeentelijke organisatie

Verder zien we een gemeente die zichzelf in de weg zit als het gaat om het eigen personeel. Enerzijds probeert ze 'nieuw talent' aan te trekken, anderzijds heeft ze grote moeite om waardevolle medewerkers te behouden. De nog steeds voortdurende onrust in de organisatie jaagt mensen weg. Medewerkers die blijven, voelen zich dikwijls onzeker en beroofd van hun werkplezier. Deze zeer onwenselijke dynamiek is al jaren aan de gang en is helaas nog steeds niet opgehouden. De kwaliteit van de organisatie blijft hiermee onder druk staan. De uiterst krappe arbeidsmarkt vormt hierbij een extra bedreiging.

Niet asociaal zijn

Wat voor gemeente willen we zijn? Wat voor gemeente willen we zijn op het moment dat het erop aankomt, wanneer er scherpe financiële keuzes moeten worden gemaakt? Almelo Centraal kiest in ieder geval niet voor de asociale maatregel om het al zo schrale Almelose minimabeleid nog verder te verschralen. Onderzoek na onderzoek toont aan dat het voor werkenden en niet-werkenden mensen die van een sociaal minimum moeten leven, enorm zwaar en vaak zelfs domweg onmogelijk is om op een normale manier rond te komen. En toch komt het college met de zoekrichting ‘inkomensverhogende maatregelen’. Wat voor gemeente wil dit college zijn?

Zoekrichtingen bij andere programma's

Bij de begrotingsbehandeling in het najaar kunnen we veel beter dan nu met elkaar discussiëren over de zoekrichtingen. Zeker is al dat we ook dan nog een grote slag om de arm moeten houden omdat nog niet alle financiële uitwerkingen klaar zullen of kunnen zijn en worden doorgeschoven naar de volgende Perspectiefnota, dus over een jaar.
In ieder geval is belangrijk dat ook de deelbudgetten bekend van de programmaplannen waar het college nu zelf nog geen zoekrichting benoemt. Het college ontziet bij voorbaat de programma’s Economie en arbeidsmarkt en Stedelijke ontwikkeling, terwijl daar juist interessante besparingskansen kunnen liggen. Almelo Centraal denkt hierbij alvast aan zaken als lobbyen, citymarketing en investeringen ten behoeve van het bevaar(der) maken van waterwegen.

Welke gemeente willen we zijn voor wie?

De vraag die steeds weer aan ons voorligt, is niet alleen: wat voor gemeente willen we zijn?
Maar ook: wat voor gemeente willen we zijn voor wie?

Een gemeente moet en wil natuurlijk een heleboel dingen tegelijk zijn. De gemeente heeft verantwoordelijkheden op veel verschillende terreinen.
Bij deze vraag gaat het ook om wat je uitstraalt en welke prioriteiten je stelt. Welke keuzes je maakt in je begroting, waar je wel en niet op bezuinigt.
Almelo Centraal wil een gemeente zijn die er in de allereerste plaats is voor haar eigen inwoners, een goede woongemeente met goede voorzieningen op het gebied van welzijn, cultuur en vrije tijd - ook in de wijken. Een gemeente die zich ook altijd sterk blijft maken voor haar kwetsbare inwoners van alle leeftijden (financieel/ sociaal/ fysiek/ psychisch kwetsbaar) en ook hen een goede kwaliteit van leven wil bezorgen. Een gemeente die grote waarde hecht aan een goede, groene omgeving en deze wil versterken.